

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΠΡΟΗ-
 ΓΟΥΜΕΝΩΝ. — Ο μαρ-
 κήσιος Γαστών ντέ Σατι-
 νιού, άπαρηγόρητος γιά τόν
 θάνατο τής πλουσιγενέ-
 νης του συζύγου, καταφεύ-
 γει στον προγονικό του
 πύργο του Σατινιού, όπου
 μένουσ ο πατέρας του, ή
 μητριά του κ' ή έτερο-
 θαλής αδελφή του 'Ιου-
 λία, ζητώντας στή μοναξιά
 και στήν έρημιά νά γλυ-
 κάνη κάπως τήν πονεμένη
 του ψυχή. Σχεδόν συγ-
 χρώνως μ' αυτόν, φτάνει
 στον πύργο, ζητώντας ά-
 συλο, κ' ή νεαρά του έ-
 ξαδελφή Κλάρα Λαμφορέ,
 τήν όποία ό σύζυγός της
 έγκατέλειπε στις 'Ινδίες,
 αφού κατεπάλαιψε πρώ-
 τα όλη τή μεγάλη τής περιουσία. Τόσο ό Γαστών, όσο κ' ή Κλάρα, διη-
 γούνται τον πόνο και τής περιπέτειές τους στις έπιστολές των που στέλλουν
 ό ένας σ' έναν πιστό του φίλο κ' ή άλλη σέ μιά άφοσιωμένη τής φίλη, χωρίς
 νά έχη συναντήσει μέχρι τής στιγμής ό ένας τόν άλλον. "Αν και μένουσ στον
 ίδιο πύργο, ή Κλάρα δέν έχει δει ακόμα τόν έξαδελφό της, που ζει κατάκλει-
 στος και μελαγχολικός. "Εξάφνα όμως, έπειτ από μερικές ημέρες, πεθαίνει
 ό πατέρας του Γαστώνος και στήν κηδεία του ό νέος συναντάται γιά πρώτη
 φορά μέ τήν έξαδελφή του, τής όποίας ή άμορφία του προκαλεί βαθεία έν-
 τύπωση. "Από τότε ό Γαστών άρχισε νά δείχνη έξαιρετικό ένδιαφέρον γ'ι' αυ-
 τήν και τήν προσεταιρίζει από τό μίσος τής μητριάς του. Μιά μέρα, τέλος,
 πού ό δυνό νέος βρίσκεται περίπαστο στό δάσος, ό Γαστών έξερολογείται στην
 Κλάρα τόν έρωτά του και τής ζητά νά γίνη σύζυγός του. "Εκείνη, μολοντί
 αισθάνεται πως άνταποκρίνεται στην άγάπη του, του ζητάει μιά μικρή προέ-
 σμία γιά νά τού άπαντήσει.

ΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΟΝΟΡΕ ΝΤΕ ΜΠΑΛΖΑΚ

μά προσοχή, έ-
 παίρναν τώρα στά
 μάτια μου μιά κα-
 ταπληκτική σμα-
 σία. Δέν είχα ύ-
 μως και άδικο, ά-
 φου έπρόκειτο γιά
 τό μέλλον μου. Δέν
 είχα ξεχάσει άλλω-
 στε ότι, μόλις ό Γα-
 στών θά έπέστρεφε
 στό Σατινιού, θά-
 χόταν νά πάρη τήν
 άπάντησή μου. Τί
 θά τού έλεγα λοι-
 πόν τώρα; Θά δε-

(Συνέχεια έκ τού προηγούμενου)

'Ο κ. ντέ Μερσιέ στάθηκε μιά στιγμή και κατόπιν έξακολούθησε:
 — Κι' αυτό ακόμα τό αίσθημα ό Γαστών τό υποτάσσει στην τέ-
 χνη του. Ξέρετε βέβαια τήν ιστορία τού γάμου του μέ τήν 'Οδέττη.
 "Ε λοιπόν, τήν 'Οδέττη δέν τήν άγάπησε ποτέ. Τήν έκανε σύζυγό
 του μόνο και μόνο γιά νά μελετήσει τήν καρδιά της, τόν έρωτά της.
 Κι' έτσι έγραψε τό τελευταίο του έργο, τό όποιο χαρακτηρίσατε ως
 άριστούργημα.

Δέν τοιμώσα νά πιστέψω αυτά που άκουω τ' αυτά μου. 'Ο
 κ. ντέ Μερσιέ όμως μιλούσε μέ τόση σοβαρότητα και πεστικότητα,
 ώστε δέν είχα τή δύναμη νά τού φέρω καμιά αντίρρηση.

— Στάί όμως πρέπει νά είναι ένας συγγραφέυς, έξακολούθησε σέ
 λίγο, όταν νά ήθελε νά δικαιολογήσ τόν Γάστονα. Ψυχρός κ' έ-
 γοιστής και νά μιν ένδιαφέρεται καθόλου γιά τούς άλλους άνθρώ-
 πους.

— "Όποτε έχετε και σεις τή γνώμη αυτή;

— Γιά τόν έαυτό μου όχι, γιατί δέν είμαι συγγραφέυς.

— Και έχετε τήν ιδέα, ότι ή 'Οδέττη δέν ήταν εύτυχιωμένη
 κοντά του;

— "Ω! είσθε νέα, άγαπητή μου Κλάρα, και δέν ξέρετε πόσες
 δυστυχίες κρύβονται πολλές φορές πίσω από τες φαινομενικές εύτυ-
 χίες. Είχα τήν εύτυχία νά είμαι ένας από τούς έμπιστους φίλους τής
 δυστυχισμένης 'Οδέττης και μπορώ νά σας πώ, ότι ή ζωή της κοντά
 στό Γάστονα στάθηκε πραγματικά μαρτυρική...

— Τί λέτε; φώναξα, μη μωφοδντας νά συγκατήσω τήν κατά-
 πληξι που μου προκαλούσαν τά λόγια του. Μά ήταν λοιπόν κακός
 σύζυγός ό Γαστών;

— 'Ο Γαστών ως άνθρωπος είναι λαμπρός, περίφημος. Μά ως
 σύζυγος, ύπήρξε φορτός, άντιπόροος. "Ετσι είναι άλλωστε όλοι οι
 καλλιτέχναι. "Απιστοι, άστατοι, έ-
 γοισταί. "Ολ' αυτά που γράφει
 στό βιβλίο του, ότι ή άγάπη του
 προς τήν 'Οδέττη διατηρήθηκε ά-
 μειώτη μέχρι τού θανάτου της, εί-
 νε φιλολογία. "Η αλήθεια είναι, ότι
 ένα μήνα μετά τού γάμου τους, ά-
 ρχισε νά τήν προσίδη μέ τες φίλες
 της. Με μιά άπ' αυτές μάλιστα,
 μέ τήν κόμισσα ντέ Ζ... , έρω-
 τοτροπούσε προς στά μάτια της.

"Η 'Οδέττη ήταν πολύ λεπτή και
 δέν μπορούσε ν' άνθέξη σέ τέτοια
 ήθικά πλήγηματα. Είχε δειροστο-
 λήσει τήν άτόλυτη εύτυχία κοντά
 στό Γάστονα, γιατί τόν έλάτρευε
 μέ όλη της τήν ψυχή κ' αυτός τήν
 εγκατέλειπε και τήν παραμελού-
 σε. "Ετσι μαράζωσε αγά—αγά
 και πέθανε από τή θλίψη της. Κα-
 θώς βλέπετε, άγαπητή μου κυρία,
 ή αλήθεια είναι πολύ διαφορετική
 από τες φαντασίες που γράφει ό
 έξαδελφός σας στό βιβλίο του...

Είχα μείνει άφωνη, άκούοντα-
 σ όλες αυτές τες άποκαλύψεις.
 Ποτέ μου δέν φανταζόμουν τόν
 Γάστονα έτσι. Μά όλ' αυτά, στά
 όποια άλλοτε δέν θά έδινα καμ-

χόμιον νά γίνω σύζυγός του ή όχι; Νά τό τρομερό δίλημμα, στό
 όποιο μέ είχαν ρίξει ή αποκαλύψεις τού κ. ντέ Μερσιέ.

— Θεέ μου! Θεέ μου! ψιθύρισα άσυναίσθητα κ' έννοιωσα ένα
 ρίγος νά μου περνά όλο μου τό κορμί.

— Μά τί έχετε, κυρία; μέ ρώτησε ό συνοδός μου. Γινήκατε κα-
 τάλκομη... Μήπως θέλετε νά γυρίσουμε πίσω;

Μά δέν πρόφτασα νά τού άπαντήσω. Αισθάνθηκα τά μάτια μου
 νά θαλώνουν, τήν καρδιά μου νά σβήνη και λιποθύηρωα...

"Όταν συνήλθα, βρισκόμουν στό δωμάτιό μου. Πλάί μου στεκό-
 ταν ή καμαριέρα μου, ή όποία, βλέποντάς με ν' άνοίγω τά μάτια
 μου, μέ ρώτησε:

— Κοιμήθηκα καλά, κυρία;

"Εγώ τί ρώτησα γιά τήν ώρα κ' ή άμια μου είπε πως ήταν έννέα
 τό πρωί, κατάλαβα πως μετά τή λιποθυμία μου, είχα κοιμηθεί. Μού
 έκανε όμως έντύπωση πως δέν είχα συνέρθει έντομεταξύ καθόλου.
 Τότε ή καμαριέρα μου μού έξήγησε πως είχα φονάξει τόν γιατρό
 τού γενοκικού χωριού, ό όποιος γιά νά μωρδέσω νά κοιμηθώ και νά
 συνέρθω, μού έδωσε κάποιον ναρκωτικό.

"Εκτός από κάποιο μούδιασμα, αισθανόμουν τόν έαυτό μου καλά.
 Προσάβησα τότε νά συγκεντρώσω τες σκέψεις μου και νά θυμηθώ
 τί είχε συμβεί, όταν έξαφνα άκουσα ένα δυνατό χτύπημα στην
 πόρτα. "Ησαν ό κ. ντέ Μερσιέ. Μπήκε μέσα μέ τήν όμη του κάτω
 θλιωμένη.

Μού έδωσε τό χέρι του και μού ψιθύρισε:

— Με συγχωρείτε, κυρία, που χωρίς νά τό θέλω, σας έκανα νά
 συγκινηθώ τόσο... Δέν ήξερα... Τώρα όμως τά καταλαβαίνω
 όλα...

"Η καμαριέρα μου είχε βγει έξω και μάς είχε άφήσει μόνους.

— Τί θέλετε νά πητε; τόν ρώτησα παραγμένη.

— "Ακούστε... "Όταν συνήλθατε άπ' τή λιποθυμία σας, σας έ-
 πιασε πυρετός και παραμιλούσατε. Είπατε τότε μερικά λόγια που
 άφησαν νά προδοθή τό μυστικό σας. "Αγατάτε τό Γάστονα; Δέν
 είν' έτσι;

— Θεέ μου!... τραύμισα. Τό είπα αυτό έγώ; Και μέ άκουσαν
 κ' άλλοι;...

— "Όχι, κυρία, ήσυχάστε. Μονάχα έγώ βρισκόμουν κοντά σας
 τήν ώρα εκείνη. Ησυχάστε. Ξέρω και φυλάω καλά τά μυστικά τών
 άλλων...

Πραγματικά, τό πρόσωπο τού κ. ντέ Μερσιέ, καθώς μού μιλού-
 σε, είχε πάρει μιά παρική και
 γλυκειά έκφραση, ώστε καθρηξα-
 σα. Τόν έρώτησα γιά τό Γάστο-
 να και μου είπε, ότι είχε λάβει
 γράμμα του, διά τού όποιου τού
 άνήγγειλε τήν έπιστροφή του γιά
 τή μετεπομένη.

Τί θά τού άπαντούσα λοιπόν;
 "Ω! σίγουρα δέν έπρεπε νά δεχτώ
 νά γίνω σύζυγός του. Είχα γνωρί-
 σει τόσο καλά τή δυστυχία στον
 πρώτο μου γάμο, ώστε δέν έπρε-
 τε νά διατάξω καθόλου, άν δέν
 ήθελα νά γίνω δυστυχής γιά όλη
 μου τή ζωή...

Μά συγχρόως έννοιωθα κά-
 ποσο πόνο στην καρδιά μου. Θά ή-
 θελα πολύ νά είμαι μόνη γιά ν'
 άφήσω τά δάκρυά μου, που μού
 φούσκωναν τό στήθος, νά ξεχυ-
 θούν έλεύθερα. Φαίνεται όμως πως
 ό κ. ντέ Μερσιέ τό άντολήφθη
 αυτό και μ' άποχαρέτησε, λέγον-
 τάς μου, ότι θά μέ ξανάβλεπε τό
 άπόνειμα γιά νά μού μιλήση.

"Όταν έμεινα μόνη, έχωσα τό
 πρόσωπό μου μέσ' στό μαξιλάρι
 μου κ' άφησα όλες τες πηγές τών
 δακρύων μου νά τό μουσκέψουν.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ

"Ήμουν άνίκητη νά σκεφτώ τή παραμικρή, νά λάβω μιά όριστική άπόφασι. 'Υπέφερα μόνο φριχτά, άπερίγραπτα, τρομερά. Δέν μπορούσα πειά νά δεχτώ νά γίνω σύζυγος τού Γάστωνα.

Τό πόσο ήταν άστατος κι' επιτόλιος στόν έρωτά του, τό φανέρωνε και τό γεγονός, ότι ένώ δέν είχαν περάσει ούτε τρεις μήνες από τό θάνατο τής σύζυγου του, άγάπης έμένα. Μά τόν άγαπούσα πειά. Ναι, τό καταλάβαινα αυτό καλά. Πώς θά μπορούσα νά ζήσω μακριά του; Χωρίς αυτόν; Πού θά κατέφευγα γιά νά παρηγορηθώ, γιά νά ξεχάσω;

"Ασυναίσθητα ήρωσα τά μάτια μου πρός τή μικρή εικόνα τής Παναγίας, πού βρισκόταν πάνω άπ' τό κρεβάτι μου. 'Αντικρίζοντα τό γλυκό και παρήγορο βλέμμα της. Αισθάνθηκα άμέσως κάποια άνακούφιση στην πονεμένη μου ψυχή.

— "Ω μητέρα τού Χριστού, ψυχίρισα, κοντά σου θά ρθώ γιά νά ξεχάσω.

Πραγματικά, εκείνη τή στιγμή είχα λάβει τήν άπόφασί μου... Θά πήγαινα νά κλειστώ σ' ένα μοναστήρι, μακριά άπ' τόν κόσμο, μακριά άπ' τούς άνθρώπους.

'Η άπόφασίς αυτή ριζώθηκε από τήν πρώτη στιγμή πολύ βαθιά μέσα μου. Θά μιλούσα σχετικάς τό ίδιο άπόγευμα στόν κ. ντε Μερσιέ και θά τόν παρακαλούσα νά με διευκολινή νά τήν πραγματοποιήσω, πριν άκόμα έπιστρέψει ο Γαστών. "Ήξερα πώς ο έξάδελφός μου δέν θά μου έπέτρεπε με κανένα τρόπο νά φύγω άπ' τόν πύργο, έφόσον μάλιστα ο πατέρας του με τή διαθήκη του τόν είχε κάνει κληρονόμο του.

Στόν κ. ντε Μερσιέ είχα άπόλυτη έμπιστοσύνη. Είν' άλλωστε τόσο σοβαρός κύριος και δείχτηκε πάντα τόσο καλός πρός έμένα, ώστε νά μη μου άρνηθί και στην περίπτωση αυτή τή βοήθειά του.

Δέν είχα δέν καθόλου άδικο νά απέπτοιμαι έτσι. "Όταν τό άπόγευμα τού φανέροσα τήν πρότασί πού μου είχε κάνει ο Γαστών και τού άνεκοίνωσα τήν άπόφασί μου νά γίνω μοναχή, μου άπάντησε :

— Μολοντί δέν έπιδοκιμάζω τήν άπόφασί σας, έν τούτοις τή σέβουμαι κι' είμαι προθυμώτατος νά σας βοηθήσω. Προηγουμένως όμως θά σας παρακαλούσα νά σκεφθήτε σοβαρά τό πράγμα. Είστε νέα άκόμα, είστε όμορφή, είστε μορφωμένη... Γιατί νά χαθούν δι' αυτά τά χαρίσματα σας μέσα σ' ένα μοναστήρι;

— "Όχι, κύριε ντε Μερσιέ, τού άπάντησα. 'Η άπόφασίς μου είνε άνεκκλήτη. Θά γίνω μοναχή. Τί νά τά κάνω τά χαρίσματά μου, άφού αυτά έγιναν άφορμή τών δυστυχιών μου;

'Ο κ. ντε Μερσιέ έμεινε μερικώς στιγμής σκεπτικός και κατόπιν μου άπάντησε:

— Τότε, άφού έπιμένετε, πρέπει νά φύγετε αύριο τό πολύ... Μεθαύριο ο Γαστών έπιστρέφει και είμαι άβασικός πώς, άν άρνηθείτε νά γίνετε σύζυγος του και ν' άποσπρήτε σέ μοναστήρι, θά θελήσω νά σας κρατήσι εδώ και δι' τής βίας άκόμα. Θά φύγετε λοιπόν αύριο χωρίς ν' αντιληφθή κανείς τή φυγή σας. 'Εχω έναν άφοσιωμένο ύπηρέτη, ο όποιος θά σας όδηγήσει σέ μιά βίλλα πού έχω στά περίχωρα τού Παρισιού. Θά μείνετε εκεί ως ότου νά κανονίσω έγώ τό ζήτημα τής εισόδου σας σ' ένα από τά καλύτερα μοναστήρια τής Γαλλίας... Θά γίνουν τά πάντα με κάθε μυστικότητα, ούτως ώστε ο έξάδελφός σας νά χάσει έντελώς τή ζήν σας. Θά τού άφήσετε μόνο μιά επιστολή, στην όποία θά τού άνακοινώσετε τήν άμετάκλητη άπόφασί σας νά γίνετε μοναχή. Σύμφωνοι;

— Σύμφωνοι, τού άπάντησα έγώ. Τό είπα όμως αυτό έντελώς άσυλλόγιστα, τρομοκρατημένη από αυτά πού μου είχε πει γιά τόν Γάστονα. Είνε άλήθεια πώς ο έξάδελφός μου μου φαινόταν πειά σάν ένα νέρας ύποκρισίας κι' έγωισμού κι' ή ιδέα και νά τόν αντικρίσω άκόμα, με τρόμαξε. Τά μάτια του έξασκούσαν σέ μένα κι' άλλόκοτη έπιβολή κι' ήμουν βεβαία πώς δέν θά εύρισκα τή δύναμη ν' άντισταθώ στή θέλησή του.

Γι' αυτό τά δέχτηκα όλα, χωρίς νά σκεφτώ ή μάλλον έχοντας μόνη μου σκέψη νά φύγω μία ώρα ταχύτερα από τόν πύργο τού Σατινύ και νά ζητήσω άσυλο σ' ένα μοναστήρι.

'Ο Θεός άς με βοηθήσει!... "Όπου κι' έν πάω, άγαπητή μου Μάρθα, θά σπεύσω νά σου γράψω γιά νά σ' κρατήσω ένήμερη τών μετακινήσεών μου. 'Επί τού παρόντος, δέξου τά φιλήματα μου.

ΚΛΑΡΑ ΛΑΡΜΟΡΕ

('Η Κλάρα Λαρμωρέ πρός τή Μάρθα Ντελμόν).

Παρισι.

Σού γράφω από τό σπίτι τού κ. ντε Μερσιέ πού βρίσκεται στά περίχωρα τής πρωτεύουσής. 'Η φυγή μου από τό Σατινύ πραγματοποιήθηκε χωρίς κανένα έμπόδιο... Προτζές τό βράδυ, με τήν πρόφασί ότι θά πήγαινα περιπατο, βγήκα έξω. Σε μιά άπόμειρη πόρτα τού πύργου, με περίμενε ένα άμάξι. (Ακολουθεί)

ΑΠΟ ΔΩ ΚΙ' ΑΠΟ ΚΕΙ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Τά άπρόεπτα τού γάμου τού Ναπολέοντος. "Όπου ο γαμπρός δέν φανίεται πωθενά. 'Η άδημονία τής 'Ιωσηφίνης. 'Η αυτοκράτειρα Εύγενία κι' ο άρχηγός τών πυροσβεστών. 'Ενα περιεργό ρουσφέτι. 'Η κουκλές κι' ή ιστορία τους. Κουκλές τού μιλούν, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

'Ο γάμος τού Ναπολέοντος με τήν περίφημη 'Ιωσηφίνα συνοδεύταν από μερικά άπρόοπτα, πού άξίζει νά σας τά αναφέρουμε.

'Ο γάμος είχε όρισθεί γιά τις 9 Μαΐου 1796. Οι δύο φίλοι τού Ναπολέοντος πού θά χρησιμοποιείαν ως μάρτυρες, ο Μπαρράς και ο Ταλλιέν, είχαν πάει από νωρίς τό άπόγευμα, μαζί με τή νύφη, στό δημαρχείο και περίμεναν.

Αλλά ή ώρα περνούσε, είχε βραδυάσει και ο Ναπολέων δέν φανόταν. Μαζύ με τούς μάρτυρας, άδημονούσε και ή μελλόνυμφη, καθισμένη σιωπηλή σέ μιά γωνία.

"Όταν τό ρολόι χτύπησε έννημίση, ή 'Ιωσηφίνα σηκώθηκε από τή θέσι της, πλησίασε τό παράθυρο και κούταξε άπ' έξω ψευθίζοντας:

— Περιεργός άνθρωπος αυτός ο Βοναπάρτης. Γιατί άργεί τόσο;...

— Φοβάστε μήπως δέν έρθει; ρώτησε χαμογελώντας ο Μπαρράς.

— Από αυτόν όλα πρέπει κανείς νά τά περιμένει! άπάντησε ή 'Ιωσηφίνα και ξανακάθισε.

Τέλος, λίγο μετά τις δέκα τή νύχτα, ή πόρτα άνοιξε έξωφρα και μπηέ μέσα ο Ναπολέων, συνοδευόμενος από έναν ύπασιπότη.

Χωρίς νά καληπρήσει κανέναν, διευθύθηκε βιαστικός πρός τόν δήμαρχο πού είχε άποκομηθεί στην πολυθρόνα του, τόν έσκούντησε άπότομα και τού φώναξε:

— 'Ελα, κύριε δήμαρχε... Ξύπνα νά μάς παντρεύεις, γιατί βιάζομαι!...

Και πραγματικά βιαζόταν, γιατί δύο μέρες μετά τό σιφάνωμα τού αναχώρησε γιά τήν έσκρατεία τής 'Ιταλίας, αφήνοντας πίσω ολομόναχη τή νεύνηχη 'Ιωσηφίνα.

***

"Όταν ή αυτοκράτειρα Εύγενία, ή σύζυγος τού Ναπολέοντος Γ', παραθέριζε ένα καλοκαίρι στόν πύργο τού Νιουσατέλ τής 'Ελβετίας, έτυχε ένα βράδυ νά πιάση μιά μεγάλη πυρκαϊά στά περίχωρα. 'Η Εύγενία από περιέργεια πήγε τότε, χωρίς καμιά άκολουθία, νά ιδή από κοντά τό θέαμα τής φωτιάς.

"Όταν σέ λίγο ή πυρκαϊά κατεστάλη και οι συγκεντρωμένοι είχαν πειά διαλυθεί, ο άρχηγός τών πυροσβεστών άντελήφθη πώς ή αυτοκράτειρα είχε μείνει μόνη και προσεφέρθη νά τή συνοδεύσει ως τόν πύργο της.

'Η Εύγενία δέχτηκε κι' ήταν έφτασαν στην κατοικία της, πρостоύ τόν άποχαρητήσι, τόν ρώτησε πώς θά μπορούσε νά τόν άνταμείψη γιά τήν ευγένειά του.

— Παραγγέλλοντας στόν έφορο τής 'Εθνικής Βιβλιοθήκης τού Παρισιού, άπάντησε ο συνοδός της, νά με άφήνει, κάθε φορά πού θά πηγαινώ στην πρωτεύουσά σας, νά μελετώ μερικά πολιτικά χειρόγραφα πού τά κρύβει και δέν τά δείχνει σ' ύπαιον—ύπαιον...

Κι' επειδή ή αυτοκράτειρα έξεδήλωσε τήν έκκλησί της γι' αυτό λού τής ζητούσε, ο άξιωματικός τής πυροσβεστικής ύπηρεσίας τής έξήγησε:

— Πρέπει νά ξέρετε, Μεγαλειωτάτη, ότι εδώ στην 'Ελβετία όλοι οι πολίτες είμαστε συγχρόνως και στρατιώτες. Και έγώ λοιπόν πού με βλέπετε τώρα άξιωματικό τών πυροσβεστών, είμαι ο έφορος τής Βιβλιοθήκης τής πόλεώς μας!...

***

'Η κουκλές ήσαν γνωστές από τήν αρχαιότητα. Κατά τόν 9ον αιώνα μ.Χ. μάλιστα, ένας καλόγηρος είχε κατασκευάσει μιά κουκλή πού μιλούσε. 'Επίσης κατά τά τέλη τού 18ου αιώνας, ο Αύστροακός Κευπελέν κατασκεύασε μιά κουκλή, τήν όποία χάρισε στό μονάρχη του και ή όποία χαιρετούσε τόν τελευταίο — με τή βοήθεια βέβαια κανενός έλατρίου — άπαγγέλλοντας μιά... λατινική φράσι. 'Επίσης ή ίδια κουκλή, όταν τήν έπίεζαν στό στήθος, έλεγε γαλλιστί τά έξής:

— Αγαπητέ κύριε, είστε ένας καλός μου φίλος... Σάς αγαπώ με όσην άγάπη μπορεί νά χωρέση μέσα στην καρδιά μου...

'Ο καρδινάλιος Ρισελιέ, θέλοντας κάποτε νά ευχαριστήση τήν πριγκίπισσα ντ' Εγκιέν, τής έπρόσφερε μιά κουκλή φυσικού μεγέθους.

Τό 1604 κάποιος ευγενής τού Παρισιού έστειλε στόν μικρό τότε Λουδοβίκο ΙΓ' ως δώρο πρωτοχρονιάτικο ένα άμαξάκι γεμάτο κουκλές.

Τέλος, ο δούξ ντε Μαιν, σέ μιά αίθουσα τού μεγάρου του είχε

έγκαταστήσει άρκι ε τ ες κουκλές, ή όποιες έκαναν διάφορες κινήσεις σάν νά ήσαν ζωντανές.

